

e là, prende spunti: ma, nell'insieme, la lettera ha la robustezza e l'eleganza ciceroniana. Abbiamo, inoltre, di questo suo lungo viaggio un divertente epigramma sulle donne tedesche (tekst: aldaar, p. 70).

32) Tilmans, 'Hollandse kroniek', 171-182.

33) Allen I, 557-560, nr. 291, aan Johannes Becar van Borselen (Middelburg, 19 april 1514), ll. 68-70: Filips van Spangen *conterraneus tibi est ac plane vicinus proximus, atque etiam tui hoc nomine amantissimus*.

34) Door de uitgevers daarvan opgenomen in de *Beschryvinge van de eerste beginselen...der stede Rotterdam, 1296-1572*, in: Unger-Bezemer, *Bronnen...Rotterdam II*, 193-194 (op basis van GARotterdam, Hs. 2397, 120^v-122^r); de Latijnse tekst: Martini Dorpii...dialogus... G1^v: *Est ibi urbecula quedam apprime concinna, cui nomen est Rothorodamo, in eam et proficiscens et rediens, duabus noctibus sum diversatus cumque miro quodam studio diligentius illam quam caeteras pertractarem nescio quo pacto factum est ut illius intuitu vix mihi oculi possent expleri. Cognoscebam sane illam et magnitudine et opibus multis aliis cedere occultioribus tamen nescio quibus causis ea mihi placebat impensius. Menia, portae, strata viarum arridebant mihi. Parietes ipsi tecta aedificia omnia ultro mihi videbantur adulari denique coelum illud nitere purius et aura spirare nescio quid divinius. Vernari propinquus ager tepere circumfusus aer herbaeque ipse, ac salicta (quibus Olandinus ager maxime consitus est) olere nescio quid amabilius videbatur. Dum id stupeo mecum et causam eius rei tacitus quero atque vestigo tandem cuiuspiam relatu cognovi ea in urbe auras primi hausisse luminis primum illud latiae atque atticae linguae lumen Erasmus agnovi extemplo hinc illud caeli nitere defecatius, hinc illos aeris vernos tepores, hinc illam arborum, herbarum, locorum olentiam / G2^r / tam suavem. Vach quantorepente perfusus sum gaudio, quod bene mecum actum censui, cui fortunatum illud solum intueri contigerit, quod fortunatum ac salutare illud Germaniae sidus aliquando protulisset veneratus igitur loci genium, urbis menia ter et quater exosculor, tum piis quibusdam conceptis verbis, nutriculae illius divini hominis urbi bene precatus vix inde pedem extuli.*

35) Allen I, 564-573, nr. 296, aan Servatius Rogerus (Hammes, 8 juli 1514), vgl. Mangan, *Life I*, 361-367: Engelse vertaling; Huizinga, *Erasmus, Verzamelde Werken VI*, 83-85.

36) Kempers, *Ruysch en Erasmus*, 11-27; 23: Kempers nuanceert overtuigend Huizinga, *Erasmus, Verzamelde Werken VI*, 60, 80-81; Gerlo, 'Iulius exclusus', 182; Erasmo da Rotterdam, *Papa Giulio*, 23; 25-26.

37) Erasmo da Rotterdam, *Papa Giulio*, 13-18; 22-26, vgl. Gerlo, 'Iulius exclusus'; Huizinga, *Erasmus, Verzamelde Werken VI*, 80: 'Zoo heeft Erasmus, hoewel hij het zijne bijdroeg om het werkje in handschrift te verspreiden, verder zijn geheele leven lang zijn uiterste best gedaan, om de anonymiteit ervan te bewaren, en toen het algemeen bekend geworden en in druk verschenen was, en men hem als auteur meende te herkennen, heeft hij zijn auteurschap altijd zorgvuldig geloochend, zorg dragend dat hij het deed in termen, die een formeele leugenachtige ontkenning vermeden'; vgl. McConica, 'Erasmus and the "Julius"', 452.